

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหา การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 ซึ่งจะสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.3 ผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ดังนี้

1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10

2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอตามความคิดเห็นของนายอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้แทนข้าราชการครู

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 ประกอบด้วยตัวนายอำเภอจำนวน 64 คน ศึกษาธิการอำเภอจำนวน 71 คน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจำนวน 65 คน และผู้แทนข้าราชการครูของแต่ละอำเภอ จำนวน 213 คน รวมทั้งสิ้น 413 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ในส่วนท้ายของแบบสอบถามตอนที่ 2, 3, และ 4 จะเป็นคำตอบแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำใน 2 ลักษณะคือการเก็บรวบรวมด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามคืน 443 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.72 ของแบบสอบถามทั้งหมด

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอวิเคราะห์โดยการทดสอบ F-test

5.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้อำนวยการครูในเขตการศึกษา 10 เห็นได้ว่าโดยภาพรวม เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 99.27 อายุอยู่ระหว่าง 30-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.69 อายุราชการ 16 ปีขึ้นไป ควบวุฒิการศึกษาจบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.32 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

หรือเคยดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาว่าง 1-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.51

2) สภาพการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 ตามความคิดเห็นของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้แทนข้าราชการครู

ผลการวิจัยโดยภาพรวม เห็นได้ว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอในระดับ "มาก" และงานที่ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติมาก เรื่องตามลำดับคือ การเสนอความคิดเห็นความชอบของข้าราชการครู การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน และการปฏิบัติกรอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่ กปจ.มอบหมาย ส่วนที่มีความเห็นว่าปฏิบัติในระดับ "น้อย" คือการประสานการดำเนินงานการประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ

3) ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

ผลการวิจัยโดยภาพรวมทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่าที่มีปัญหาในระดับ "มาก" มีเพียงข้อเดียวคือพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาไม่รัดกุมและไม่กระจายอำนาจเท่าที่ควร

4) พฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

ผลการวิจัย โดยภาพรวมทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานในระดับ "มาก" ในพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านเรียงตามลำดับ คือ พฤติกรรมการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ พฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป และพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งหากจะพิจารณาพฤติกรรมเป็นรายข้อในแต่ละด้าน เห็นได้ว่า

(1) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป เห็นได้ว่าศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติในระดับ "มาก" คือ การเคารพและให้เกียรติผู้อื่น การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ส่วนที่เห็นว่าปฏิบัติในระดับ "น้อย" มีเพียงข้อเดียวคือ การใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง

(2) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ เห็นได้ว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติในระดับ "มาก" คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ กปอ. ยึดกฎหมายหลักเกณฑ์และให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 เกี่ยวกับการเกณฑ์เด็ก ยกเว้นเด็กย้ายและจำหน่ายเด็กนักเรียน ส่วนที่เห็นว่าปฏิบัติในระดับ "น้อย" คือเสนอแนะการจัดทำแผนพัฒนาการประถมศึกษาของอำเภอให้สอดคล้อง

คล้องกับนโยบายของรัฐบาล และความต้องการของท้องถิ่น และการพิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอและการจัดสรรงบประมาณประจำปีของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน

(3) ด้านพฤติกรรมของศึกษาธิการอำเภอ ในการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เห็นได้ว่าศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการประชุม กปอ. ในระดับ "มาก" คือ การเข้าประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีการให้เกียรติ และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นและการเข้าประชุมตรงต่อเวลา ส่วนที่พฤติกรรมการปฏิบัติในระดับ "มากที่สุด" คือ การยอมรับมติเสียงส่วนมาก

(4) การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอตามความคิดเห็นของนายอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้แทนข้าราชการครูซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วเห็นได้ว่าพฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป และพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และพฤติกรรมการประชุม กปอ. โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและพฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้แทนข้าราชการครู ผลการวิจัยที่สำคัญจะนำมาอภิปรายดังนี้

5.4.1 สภาพการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานโดยอาศัยมาตรา 24 แห่งพ.ร.บ. คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ พ.ศ. 2523 เป็นหลักในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การประสานการดำเนินงานการประถมศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เช่น ประสานการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ ประสานการเสนอแนะขอจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปี รับทราบผลการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตลอดจนประสานการดำเนินงานของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในงานต่างๆ 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการการเงินและพัสดุ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับโรงเรียนประถมศึกษาในระดับ "น้อย" ทุกงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเจเลส เครือเน็สม (2525) พบว่าคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติ

งานประสานงาน ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับน้อย และประสานงาน ด้านธุรการและการเงินในระดับน้อยที่สุด หากจะพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละงานจะพบว่า

(1) งานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในด้านวิชาการนี้ ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเนื่องจาก สปอ. มีศึกษานิเทศก์รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์จึงให้ความสนใจงานด้านนี้น้อยลง ซึ่งนั้นก็จริงแล้วไม่น่าจะถูกต้องนักเพราะงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุดดังที่กฎกระทรวง (2523) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารการศึกษาควรจะได้รับผลิตผลเป็นผู้นำในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก

(2) งานบุคลากร ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมากเป็นงานที่มีความสำคัญรองจากงานวิชาการ แต่งานวิชาการจะเจริญก้าวหน้าไปไม่ได้หากบุคลากรในโรงเรียน ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527) กล่าวไว้ว่า ชัยชนะของสงครามไม่ได้ขึ้นอยู่กับยุทธวิธี และองค์วัตถุเท่านั้น ต้องอาศัยบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ ศึกษานิเทศก์ไม่เพียงแต่จะเข้าประชุมประจำเดือนผู้บริหารโรงเรียนเพื่อชี้แจงการดำเนินงานการประถมศึกษาเท่านั้น ควรจะให้การสนับสนุนงานอื่นมากขึ้นด้วยเช่น การส่งเสริมสวัสดิการ การส่งเสริมสนับสนุน การทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนตำแหน่งและระดับสูงขึ้น

(3) งานธุรการการเงินและพัสดุ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของ สปอ. อยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์อาจเพียงพิจารณาและเสนอความคิดเห็น ในการประชุมเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเงินและพัสดุนั้น ถ้าได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างจริงจังและด้วยเหตุด้วยผลอย่างเป็นธรรมแล้ว จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะใน กปอ. นั้นมีกรรมการส่วนหนึ่งที่ได้รับเลือกตั้งมาจากข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนละ 1 คน ย่อมรู้ถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนของตนเป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การจัดสรรงบประมาณมีเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(4) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นายอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้แทนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในระดับน้อย ที่มีความเห็นแตกต่างกันเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการจัดการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ในอำเภอการบริหารงานต้องได้รับการพิจารณา วินิจฉัยสั่งการ และให้ความเห็นชอบจากนายอำเภอเช่น การประสานการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมประจำปี ตลอดจนการกำกับเร่งรัดติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ในอำเภอ ซึ่งงานเหล่านี้ศึกษานิเทศก์ต้องไปสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงาน และสถานศึกษาในอำเภอ

เป็นอย่างมากซึ่งในฐานะ กปอ. ศึกษาธิการอำเภอคงจะถือเป็นหน้าที่ที่จะประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ฉะนั้น นายอำเภอจึงทราบว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับมาก ขณะเดียวกันศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าคุณปฏิบัติงานด้านนี้มากเช่นเดียวกัน ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้แทนข้าราชการครูมีความเห็นตรงกันข้ามกับนายอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ อาจมีความคิดเห็นว่างานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน น่าจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงมากกว่า

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านลักษณะให้สถานที่จัดกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนเพราะในชนบทนั้นมีโรงเรียนอยู่เกือบจะทุกหมู่บ้าน ตำบลอยู่แล้ว จึงจำเป็นอยู่เองที่จะต้องอาศัยเกื้อกูลร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียนซึ่งเป็นหลักการของการจัดโรงเรียนชุมชนเรื่องนิกฤตยุทธศาสตร์ (2526) ให้มีความเห็นว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยเพื่อจะได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ยังอาจต้องใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่อีกด้วย

2) การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติในระดับมาก มีความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 4 กลุ่ม แต่โดยสภาพที่เป็นจริงแล้ว กปอ. มีบทบาทน้อยมากเพราะ สปช. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนดังนี้

- (1) อ.ก.ค. จังหวัดประกาศรับสมัครผู้มีคุณสมบัติเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน
- (2) ดำเนินการสอบคัดเลือก (ข้อเขียน)
- (3) ประกาศผลการสอบข้อเขียน
- (4) ผู้ผ่านการสอบข้อเขียน เข้าอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด
- (5) ประกาศผลการสอบขั้นสุดท้าย
- (6) ผู้มีอำนาจตาม 42 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดย อ.ก.ค. จังหวัดอนุมัติ

ถ้าจะพิจารณาตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอจะมีการปฏิบัติในขั้นตอนที่ 1 เมื่อมีข้าราชการครูผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนมาสมัครสอบ กปอ. จะนัดประชุมเพื่อพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละรายแล้วเสนอชื่อไปยัง กปจ. การพิจารณาของ กปอ. จะยึดหลักความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติงานมาประกอบการพิจารณาโดยให้น้ำหนักคะแนนแต่ละเรื่องตาม

ความเหมาะสม ส่วนหลักเกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้อาจจะมีบ้างแล้วแต่ กปอ. นั้น ๆ เช่น มี อาวุโสและมีคุณธรรม เป็นต้น

3) การเสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเจดย เครือเนียม (2525) พบว่าการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ สมาน ดวงสูงเด่น (2532) พบว่า การเสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู ในส่วนของศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติในระดับมากเช่นเดียวกัน

การพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูนั้น สปช. ได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

(1) โรงเรียนดำเนินการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในโรงเรียน แล้วนำเสนอกลุ่มโรงเรียน

(2) กลุ่มโรงเรียนพิจารณาเรียงลำดับแล้วเสนอ สปอ.

(3) สปอ. นำเสนอ กปอ. เพื่อพิจารณา

(4) กปอ. นำเสนอ สปจ. เพื่อนำเข้าที่ประชุม กปจ. เพื่อพิจารณานุมัติต่อไป

4) การปฏิบัติการณ์ตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมอบหมายผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติในระดับมากโดยมีความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 4 กลุ่ม เช่น การเสนอแนะแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินเพื่อตัดสินและอนุมัติผลการเรียนปลายปี ชั้น ป.6 การดำเนินการเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) การพิจารณาเสนอแนะการยกเว้นเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านกายและจิตใจเข้าเรียน ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ สปช. ในการควบคุมเด็กขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรเกิน 7 วัน

5.4.2 ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอใน กปอ. โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย เกือบทุกข้อและผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน หากจะพิจารณาเป็นรายข้อเฉพาะข้อที่แต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันจะปรากฏผลดังนี้ เช่น

1) การส่งเสริมสนับสนุนงานของโรงเรียนประถมศึกษา นายอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นตรงกันว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย แต่ผู้แทนครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้แทนครูปฏิบัติราชการอยู่ห่างจากตัวอำเภอ ไม่ค่อยมี

โอกาสเข้ามาคลุกคลีกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอมากนัก จึงไม่ทราบว่าศึกษาธิการให้การส่งเสริมสนับสนุนงานของโรงเรียนประถมศึกษามีอะไรบ้าง

2) การลงมติในที่ประชุม กปอ. นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากแต่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้แทนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าส่วนใหญ่คณะกรรมการแต่ละอำเภอจะมีกรรมการจากผู้แทนข้าราชการครูมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่งเมื่อมีการลงมติข้อเสนอจากกรรมการโดยตำแหน่งก็จะพ่ายแพ้กรรมการจากผู้แทนครูเสมอ ซึ่งโดยสภาพที่เป็นจริงมักเป็นเช่นนั้น

3) พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ไม่รัดกุมและไม่กระจายอำนาจอย่างแท้จริงนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและผู้แทนข้าราชการครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาในระดับมาก แต่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของ กปอ. ตามมาตรา 24 ส่วนมากอำนาจหน้าที่ของ กปอ. ทำหน้าที่เพียงกลั่นกรองเสนอแนะเพื่อเสนอต่อ กปจ. เท่านั้น เช่น การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน การเสนอความคิดเห็นของข้าราชการครูประจำปี ซึ่งบางครั้งความเห็นของ กปอ. อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงจากที่ลงมติไป จึงเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ คิดว่าตนเองเป็นเพียงกรรมการตราสารเท่านั้น

5.4.3 พฤติกรรมการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

ผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานในระดับมาก ทั้ง 3 ด้านดังนี้

1) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป ศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไปในระดับมาก เช่น การเคารพและให้เกียรติผู้อื่น การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของสำนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2523) ที่กำหนดหลักการบริหารโดยองค์คณะบุคคลไว้คือ (1) ดำเนินการใดต้องคำนึงถึงทั้งบทบาทของตนเอง (2) ทุกคนต้องมีความจริงใจ ซื่อสัตย์และสุจริต (3) ต้องยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

2) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามอำนาจหน้าที่โดยภาพรวมในระดับมาก เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ กปอ. ยึดกฎหมายหลักเกณฑ์และให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 เกี่ยวกับการเกณฑ์ การยกเว้น การย้ายและการจำหน่ายเด็กนักเรียน และเสนอแนะการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจลลีย์ เครือเนียม (2525) และสมาน ดวงสูงเด่น (2532) พบว่างานพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูเป็นงานที่ กปอ. และศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติมากที่สุด

3) พฤติกรรมของศึกษาธิการอำเภอในการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ โดยศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ประชุมที่ดี เช่น การเข้าประชุมอย่างสม่ำเสมอ การให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเข้าประชุมตรงต่อเวลา และการยอมรับมติเสียงส่วนมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีระ ฤกษ์เจริญ และประพันธ์ สุริหาร (2531) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารของคณะกรรมการการประถมศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่โดยยึดวิถีประชาธิปไตยในระดับพอใช้ สอดคล้องกับ ท่านอง พรหมมุล (2529) และสัมฤทธิ์ เจริญดี (2533) พบว่า การประชุม กปอ. ความคิดเห็นของกรรมการเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ส่วนนี้ในความถูกต้อง มีความบริสุทธิ์ใจในการเสนอลงมติยอมรับมติเสียงส่วนมากตัดสินใจโดยยึดระเบียบกฎเกณฑ์ยึดระบบคุณธรรม และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นการศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมที่ดีเอื้อต่อการประชุม ทำให้การประชุมมีบรรยากาศที่ดี แก้ไขปัญหาในการอภิปราย ฉลาดในการวิเคราะห์ตลอดถึงการวินิจฉัยต่าง ๆ เป็นไปในทางสร้างสรรค์ ต่อส่วนรวมและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประชุม กปอ.

5.4.4 การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานทั่วไป พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ และพฤติกรรมของศึกษาธิการอำเภอในการประชุม กปอ. มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอเป็นอย่างมากเพราะพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านนี้เป็นพฤติกรรมที่จะต้องมีความศึกษาธิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมการประชุมจะต้องมีมากที่สุด เพราะเป็นงานที่ศึกษาธิการอำเภอจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติในฐานะ กปอ. คนหนึ่งซึ่งงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญ ๆ นั้น ต้องอาศัยมติที่ประชุมของ กปอ. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าศึกษาธิการอำเภอมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการประชุมในระดับมาก ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ (2523) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ (Leader) คือเป็นผู้ที่สามารถจัดบริการหรือรับใช้หมู่คณะได้ดีที่สุดและ Nolte, Chester M. (1966) ได้เสนอแนะว่า คุณลักษณะของผู้บริหารเด่น ๆ ที่จะทำให้เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดีมีดังนี้

- 1) มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 2) ใจกว้าง
- 3) มีวิสัยทัศน์งานฉลาด
- 4) มีความเป็นประชาธิปไตย
- 5) มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- 6) เป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป

- 7) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 8) ยอมรับในความผิดพลาด
- 9) มีความมั่นใจและมีอารมณ์มั่นคง
- 10) ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- 11) มีความสามารถในการสื่อสาร
- 12) รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
- 13) เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและการทำงาน
- 14) เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
- 15) เป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไว

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ ในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ควรเสนอแนะให้มีการจัดทำแผนพัฒนาวิชาการประจำปีของโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน
- 2) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น
- 3) ควรส่งเสริมให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียนจัดให้มีการนิเทศภายใน
- 4) ควรให้มีการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพงานวิชาการ เช่นการควบคุมคุณภาพ (Q.C.)
- 5) ควรจัดให้มีการประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

5.5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสภาพ ปัญหาและพฤติกรรมการทำงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 เท่านั้นหากจะมีการวิจัยในอนาคตควรทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 1) การศึกษาการทำงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษาอื่น ๆ
- 2) การศึกษาการทำงานของศึกษาธิการอำเภอในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างไปจากนี้ เช่น กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน
- 3) การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัด สปอ. ที่มีต่อการปฏิบัติงานของ กปอ.